

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 4

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 882 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership.....	10
Ibrokhim Gulomov	
Baliqchilikda klasterlarini tashkil etishning nazariy asoslari	18
Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmuratovich	
Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления	24
Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли	
Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ...	27
Axmadaliyeva Zebo Abduxalimovna	
Aholi yashash joylarida yong'in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari	32
Aziz Zikriyoev	
O'zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari	40
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna	
Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri (O'zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida)	45
D. B. O'roqova	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari	50
Ibrohimov Boburmirro Baxtiyor o'g'li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'li	
Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar	55
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish	63
Islamov Ozodjon	
Sanoat korxonalari innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari	67
J. K. Boymurodov	
Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo'nalishlari	72
Kadixodjayeva Nilufar Raxmatullayevna	
BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o'zgartirish	77
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi	84
Layli Mirzayeva	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari	88
Luiza Komilovna Xaydarova	
Umumta'lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedAgogik metodlar yordamida amalga oshirish....	93
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna	
O'zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari	98
Meliqulov G'ayrat Abdug'afforovich	
Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta'siri	105
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o'g'li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'li	
Hududlarni rivojlantirish va "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishning ekologik muammolari	110
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o'g'li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi	
Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari	116
Qodirov Azizjon Anvarovich	
Mamlakatimiz oliy ta'lim tizimida sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari	121
Saidqulova Furuza Farmonovna	
Bo'lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari	125
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi	
Ta'limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati	129
To'rayeva Hurriyat To'yqulovna	

Hududlarda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo'llari	136
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.	
Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari.....	143
Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna	
Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar	149
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov	
Qishloq xo'jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg'or xorij tajribasi	154
Abdulloev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari.....	159
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o'zaro bog'liqligi tahlili.....	165
Raxmatov Adxam Itolmasovich	
Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish.....	169
Suyunova Kamilla Baxromovna	
Qishloq xo'jaligida agrokimyo xizmatlar ko'rsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	173
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari	178
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.	
Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking	183
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna	
Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy	186
Muhammadiyev Po'latjon Ilhomjon o'g'li, Urganbayeva Dilnoza Toxtasinovna	
The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population	192
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o'g'li	
The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions	196
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Behavioral Theory of the Firm.....	201
Egamberdieva Oydin Abror qizi	
The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks	207
Egamova Makhfurat Esanovna	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан	211
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов	216
Бекимбетова Гулнора Маратовна	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	223
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Меры по снижению доли теневой экономики в стране.....	228
Махмудова Юлдузхон Бахромжон кизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли	
Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан	232
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев	
Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане.....	237
Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов.....	243
Раупов Жамшид Рашидович	
Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях.....	249
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна	

Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана.....	255
Саиткамоллов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы	
Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами	261
Хакимова Майя Юрьевна	
Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО	266
Зарипова Саёхат Зафаровна	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	271
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili.....	276
Abdusalomov Jaxongir O'ktam o'g'li	
Globalashuv sharoitida mamlakatimizda sug'urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati	282
Anvarova Z.	
The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children.....	286
Axtamov Djamshed Baxromovich	
A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment.....	291
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mammot qizi	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	296
Avazov Iloxom Ravshanovich	
Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi.....	301
Axrorov Zarif Oripovich	
Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta'minlanganlik darajasini tahlili.....	309
Ibragimov Qobil To'xtamishovich	
Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis.....	314
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna	
Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko'rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari.....	319
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Korxonalarda benchmarking strategiyalarini qo'llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari.....	325
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna	
Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo'llari.....	330
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili.....	334
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish.....	339
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Raqamlashtirish sharoitida qo'shma korxonasi faoliyatining tahlili.....	343
Rashidov Jamshid Xamidovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o'rni.....	348
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatishning ilmiy asoslari.....	352
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari.....	356
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari.....	360
Turg'unov Saloxiddin Jamol o'g'li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna	
Zamonaviy sharoitlarda korxonalarning moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari	366
Usmanova Guljahon Ulug'bek qizi	
Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati	371
Xodjayev Anvar Rasulovich	

Transport Decarbonization Strategy.....	377
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli	
Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish	382
Yermatova Dilnoza Axmadjonovna	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	387
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi	390
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash	394
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish.....	399
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliqul o'g'li	
Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati.....	404
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari.....	409
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich	
Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi	416
Bayisbayev Javlon Nurlanovich	
Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida).....	421
Bozorova Lobar Nuralevna	
Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий	427
Дониерова Зухрабону Алишер кизи	
Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri.....	432
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich	
Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari.....	438
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish	442
Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna	
Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar.....	447
Nazarova Kamola Sattoral qizi	
Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi.....	453
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari.....	460
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat	
Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari	467
Turaeva Mastura Kurbanovna	
Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса	471
А. Бектемиров, Б.М. Абдувалиев	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	478
Saidov Hayotjon Raxmatulloyevich	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish.....	482
Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna	
Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari	485
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich	
Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi	490
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	

Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish Xamidova Z. U.	495
Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati..... Xudayarova Xurshida Abdunazarovna	501
Kambag'allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi..... Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	505
Oliy ta'lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish..... Shaymatova Nargiza Ashurovna	511
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug'urta xizmatlari..... Shodmonova Odina G'ofur qizi	516
Fuqarolar davlat pensiya ta'minoti tizimining amaldagi holati tahlili..... Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	520
Aholiga bank xizmatlari ko'rsatishning ijtimoiy ahamiyati..... Eldor Uskanov	525
Innovatsion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari Yusupova Jamila Karamatdinovna	530
Neft-gaz korxonalari moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili ("O'ZBEKNEFTGAZ" AJ misolida) Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich	534
Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash..... Sobirov Azizbek Avzbekovich	541
Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari..... Gadaev Ismat Yadgarovich	548
Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: to'siqlar va yechimlar Irgasheva Gulbahor Sodiqovna	551
O'zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo'llari..... Kobilova Nasiba Xurramovna	554
Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich	561
Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market..... Musyeva Shoira Azimovna	566
Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi..... Odina Nabiyeвна Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi	570
Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish..... Rashidova Xadicha Tursunalievna	575
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modelashtirish yo'llari Raxmanov Mexridin Sindarovich	581
Korporativ boshqaruv amaliyoti bo'yicha hisobot tuzish bo'yicha xorijiy tajriba..... Tashmatov Rustam Xusanovich	586
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	592
Iqtisodiyotda turizm o'rnini statistik baholash uslubiyoti..... Zilola Jumanova	595
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан Абдуллоев Фуркат Олимджонович	602
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана..... Кадиров Алишер Исмаилович	607
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов Раупов Жамшид Рашидович	611

O'zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar.....	617
Rashidova Odina Olimjon qizi	
Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане	622
Камалов Камолатдин Кахрамонович	
Sug'urta sohasining O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni	626
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan O'zbekistonda foydalanish yo'nalishlari	630
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotelling.....	635
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari.....	644
Norboyev Odil Abrayevich	
Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: ATB "Aloqabank" misolida.....	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeвна	
O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot" muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari	654
Taxir Urkinbayev	
Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari.....	658
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification	663
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari.....	667
Yadgarov Akram Akbarovich	
Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц.....	673
Базарова Нигора Равшановна	
Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta'sirini baholash.....	684
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	689
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Tashqi mehnat migratsiyasi.....	694
O. N. Djurayev	
Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini baholash	699
Otaboyeva Dildora	
Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi	705
Raimov Xurshid Muxtorovich	
Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo'llash istiqbollari	711
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar	716
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboevich, Jumaev Islombek Akram o'g'li	
Agrar ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari	723
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Xurramovich, Abdiyev Izzat Risqiboyevich	
O'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari	731
Davranov Iskandar Jumayevich	
Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish.....	738
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li	
Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development	744
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
"Yashil" enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash asosi sifatida.....	749
Muminova Elnoraxon Abduraimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari	754
Qlichev Baxtiyor Pardayevich	

Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish	759
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан	766
Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржонов Шахрибону Бахромжон кизи	
Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari	774
A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov	
O'zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish.....	780
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich	
Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений.....	787
Жанзаков Бекзот, Жонузиков Мирзабек	
Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorij tajribasi va uni mamlakat iqtisodiyotida qo'llash imkoniyati.....	795
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna	
Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов	802
Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махмадризоевна	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	806
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Qishloq xo'jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo'llari	814
Ishniyazov Baxrom Normamatovich	
Turistik xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari.....	819
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna	
Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo'nalishlari	823
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	832
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Kriptoalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar	835
Berdiqulov Jurabek	
Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish	837
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
O'zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ko'p qavatli "yashil" fermer xo'jaliklarini tashkil etishning ahamiyati	843
Turdimuratova Aziza Alisherovna	
Surxondaryo viloyatining mahalliy budjet daromadlarini oshirish yo'llari va uni arima modeli asosida prognozlash.....	846
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Qishloq xo'jaligi tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va undagi tarkibiy o'zgarishlarni statistik baholash.....	856
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	863
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o'rni va ahamiyati	872
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek	
Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации экономики	876
Алиева С.С.	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING HUQUQIY MASALALARI

Turg'unov Saloxiddin Jamol o'g'li

Farg'ona politexnika instituti "Iqtisodiyot" kafedrası assistenti

Mirzayeva Mohidil Vohidovna

Farg'ona politexnika instituti "Iqtisodiyot" kafedrası assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada sanoat korxonalarida raqamli texnologiyalardan foydalanishni yanada rag'batlantirish hamda amalga oshirilayotgan innovatsiyalarni yaratishda qonuniy-huquqiy asoslarini inobatga olish masalalari yotirilgan. Bugungi globallashuv jaryonida ishlab chiqarish, mehnat va savdo bozorlari integratsiyasi, xomashyo o'rnini bosuvchi vositalar va tannarxga ta'sir etuvchi boshqa omillarni topish borasidagi oshkor-yashirin, ayovsiz va shiddatli raqobat zamonida ilm-fan, innovatsiya, investitsiya, texnika va texnologiya sohalari iqtisodiyotning lokomotivi hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan ushbu innovatsion ishlanmalarni yanada rivojlantirish dolzarb masala sifatida yoritilgan.

Kalit so'zlar: sanoat, raqamli iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, iqtisodiy barqarorlik, huquqiy asoslar, kontseptsiya, barqaror raqobatbardoshlik, resurs samaradorligi, innovatsiya, innovatsion ishlanmalar.

Abstract: This article covers the issues of further encouraging the use of digital technologies in industrial enterprises and taking into account the legal basis for the creation of innovations. In today's globalization, the integration of production, labor and trade markets, the open-hidden, fierce and intense competition to find substitutes for raw materials and other factors affecting the cost, science, innovation, investment, engineering and technology sectors of the economy. is a locomotive. From this point of view, the further development of these innovative developments is highlighted as an urgent issue.

Key words: industry, digital economy, sustainable development, economic stability, legal framework, concept, sustainable competitiveness, resource efficiency, innovation, innovative developments.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы дальнейшего стимулирования использования цифровых технологий на промышленных предприятиях и учета правовых основ создания внедряемых инноваций. В наше время явной, неявной и жесткой конкуренции за интеграцию рынков производства, труда и торговли, поиск заменителей сырья и других факторов, влияющих на себестоимость, в процессе глобализации локомотивом экономики являются наука, инновации, инвестиции, техника и технологии. В этом контексте дальнейшее развитие этих инновационных разработок рассматривается как актуальный вопрос.

Ключевые слова: промышленность, цифровая экономика, устойчивое развитие, экономическая устойчивость, правовые основы, концепция, устойчивая конкурентоспособность, ресурсоэффективность, инновации, инновационные разработки.

KIRISH

Bugungi globallashuv jaryonida ishlab chiqarish, mehnat va savdo bozorlari integratsiyasi, xomashyo o'rnini bosuvchi vositalar va tannarxga ta'sir etuvchi boshqa omillarni topish borasidagi oshkor-yashirin, ayovsiz va shiddatli raqobat zamonida ilm-fan, innovatsiya, investitsiya, texnika va texnologiya sohalari iqtisodiyotning lokomotivi hisoblanadi. Buning tasdig'ini Yaponiya, Xitoy, Janubiy Koreya kabi qit'amizdagi rivojlangan davlatlarning ixtirochilik ishlanmalari, ratsionalizatorlik takliflari yo'nalishlariga salmoqli sarmoyalar kiritish orqali yuksak natijalarga erishgani misolida yaqqol ko'rishimiz mumkin. Bir qancha rivojlangan davlatlar globallashuv jarayonini, jamiyatda innovatsion hamda raqamli texnologiyalarning o'zgarish tendensiyalarini hisobga olgan holda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yo'lida tizimli harakatni boshladilar. Shunday harakatlardan dastlabkilari bugungi kunda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda yetakchi bo'lgan davlatlar – AQSh va Xitoy tomonidan amalga oshirildi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy tajribani tahlil qilish va joriy etishning ahamiyati ko'plab o'quv qo'llanmalarida muhokama qilinadi. Bir qancha olimlar raqamli iqtisodiyotda mintaqaning inson resurslari va ilmiy va ta'lim salohiyatini rivojlantirish konsepsiyalarini o'rgangan, ularga Volkova, Galynchik, Qurbonov, Okrepilov, Yakutin. va boshqalarni kiritishimiz mumkin. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi davlatning kichik va o'rta biznes sohasidagi rivojlanishiga ta'sir qilishi, uning qor to'pi ta'siriga ega ekanligi, chunki u bir tomondan iste'molchilarning xohish-istaklari va xatti-harakatlarini o'zgartirib, boshqa tomondan esa, band bo'lgan inson resurslarining malakasiga ta'sir qilishi haqida M.A.Derkho, S.A. Gritsenko, D.S.Vilver, T.I.Sereda, va N.V.Fominalar ko'plab tadqiqotlar olib borishgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Taqdim etilgan dastlabki tadqiqot texnologiyasi bibliometrik tahlilni o'z ichiga oladi; iqtisodiy hodisalar va omillar o'rtasidagi sabab-oqibat munosabatlarini tahlil qilish; guruhlash va reyting baholash usullaridan foydalangan holda mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotning rivojlanish ko'rsatkichlari tahlil qilingan. Makroiqtisodiy, statistik va tahliliy yondashuvlar yordamida raqamli iqtisodiyotni joriy etishning huquqiy yo'nalishlarini o'rganilgan hamda, raqamli iqtisodiyot davlat siyosatini amalga oshirish samaradorligini tahlil qilingan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Iqtisodiyot tarmoqlarini boshqarishga kreativ yondashuv tufayli ko'pgina mamlakatlarda texnoparklar vujudga kelganiga ancha bo'ldi. Ular faoliyatining yaxlit huquqiy asoslari ham yaratilgan.

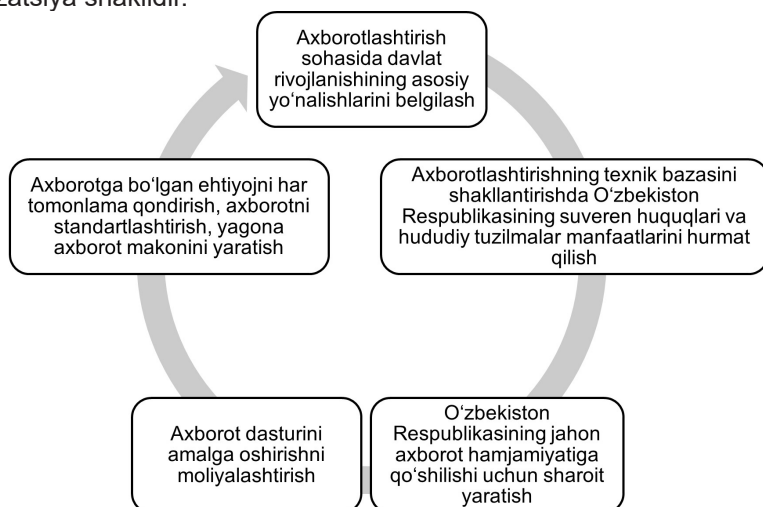
O'zbekistonda raqamli texnologiyalarni joriy etishning me'yoriy huquqiy asoslari O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, qonunlar, qarorlar, buyruqlar va boshqa huquqiy hujjatlar asosida belgilanadi. Bu asoslar, raqamli texnologiyalarni tartibga solish, ularga bojxona berish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va raqamli infrastrukturani rivojlantirishga oid tuzilgan normativ hujjatlarga asoslanadi.

O'zbekistonda raqamli texnologiyalarni joriy etishga oid ko'plab qonunlar va qarorlar mavjud. Bu qonunlar va qarorlar raqamli texnologiyalarni tartibga solish, axborot xavfsizligi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, elektron moliya operatsiyalarini reglamentlash, elektron hujjatlashtirishni amalga oshirish va boshqa muhim masalalarni reglamentlash uchun kiritilgan.

Quyidagi qonunlar O'zbekistonda raqamli texnologiyalarni joriy etishga oid eng muhim qonunlarning ishlab chiqishning asosiy xronologiyasi:

"Raqamlashtirish" tushunchasi turli soha vakillari tomonidan o'rganilib, uning jamiyat va davlat taraqqiyotidagi o'rni va ahamiyatini isbotladi.

Masalan, texnik soha vakillari raqamlashtirishni ma'lumotlarni analogdan raqamli shaklga o'tkazish jarayoni sifatida ta'riflab, bu jarayon nafaqat uzatilayotgan ma'lumotlar hajmi va tezligini oshirishini, balki ma'lumotlarni mutlaq aniqlik bilan uzatish va takrorlash imkonini berishini ta'kidlaydilar. buzilish; xato ko'rsatish. Ijtimoiy soha vakillarining fikricha, raqamlashtirish sanoat inqilobining yangi bosqichi, jamiyatga yangi turdagi ijtimoiy kommunikatsiyalardan kengroq miqyosda foydalanish imkonini beruvchi yangi vositalar va texnologiyalar majmua-sini beruvchi modernizatsiya shaklidir.

1-rasm: Axborotlashtirish sohasida davlat rivojlanishining asosiy yo'nalishlarini¹

1 <https://infocom.uz/aloqa-va-axborotlashtirish-boyicha-ozbekiston-agentligi/>

O'zbekistonda mustaqillikning dastlabki kunlaridanoq axborot jarayonlarini huquqiy tartibga solish davlat siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida belgilandi. Boshqacha aytganda, axborot tizimining iqtisodiy, huquqiy va tashkiliy asoslarini belgilashda o'sha davrda shakllangan me'yoriy-huquqiy hujjatlar bazasi muhim ahamiyatga ega. Uning O'zbekistonda tutgan o'rni va rolini belgilashda asosiy e'tibor davlat organlari, shuningdek, yuridik va jismoniy shaxslar o'rtasidagi munosabatlarni huquqiy tartibga solishga qaratiladi.

Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasining 1994-yil 6-maydagi 1060-XII-sonli "Elektron hisoblash mashinalari va ma'lumotlar bazalari dasturlarini huquqiy muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonunining qabul qilinishi, Axborotlashtirishni rivojlantirish konsepsiyasining tasdiqlanishi, axborot faoliyatini takomillashtirish va samaradorligini oshirish va ma'lumotlarni uzatish bo'yicha idoralararo muvofiqlashtiruvchi komissiyaning tashkil etilishi O'zbekiston Respublikasining axborotlashtirish jarayoniga o'tishga tayyorgarlik bosqichi boshlanganidan dalolat beradi.

O'zbekiston Respublikasining 2003-yil 11-dekabrda 560-II-sonli "Axborotlashtirish to'g'risida"gi Qonunining yangi tahrirda qabul qilinishi Vazirlar Mahkamasi va maxsus vakolatli organ tomonidan axborotlashtirishni davlat tomonidan tartibga solishning huquqiy asoslarini mustahkamlaydi. Bir qator vazifalar. Qabul qilingan qonunlar hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2005-yil 8-iyuldagi "Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-117-son qarori ijrosini ta'minlash maqsadida bir qator me'yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilindi, ayniqsa:

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2005-yil 26-sentabrdagi "Elektron raqamli imzodan foydalanish sohasidagi normativ-huquqiy bazani takomillashtirish to'g'risida"gi 215-son qarori, bunda elektron raqamli imzo kalitlarini ro'yxatdan o'tkazish markazlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish tartibi belgilandi. elektron raqamli imzo va markaz ishini tashkil etish;
- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2005 yil 22 noyabrdagi "Axborotlashtirish sohasidagi normativ-huquqiy bazani takomillashtirish to'g'risida"gi 256-son qarori, davlat axborot resurslari va davlat organlarining axborot tizimlarini tashkil etish qoidalarini belgilovchi. Davlat xizmatlarini elektron shaklga bosqichma-bosqich o'tkazishni huquqiy tartibga solish. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2007-yil 23-avgustdagi 181-son qarori bilan.

"Davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari, mahalliy davlat hokimiyati organlarining yuridik va jismoniy shaxslar bilan axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda o'zaro hamkorligini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qonun hujjatlarini rivojlantirishning navbatdagi bosqichiga kirdi. Xususan, AKTdan foydalanuvchi jismoniy va yuridik shaxslar o'rtasida tezkor aloqa o'rnatildi, interaktiv davlat xizmatlari ko'rsatishning me'yoriy-huquqiy bazasi yaratildi, Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda interaktiv davlat xizmatlari to'g'risidagi nizom va asosiy interaktiv davlat xizmatlari reestri yaratildi. tasdiqlangan.

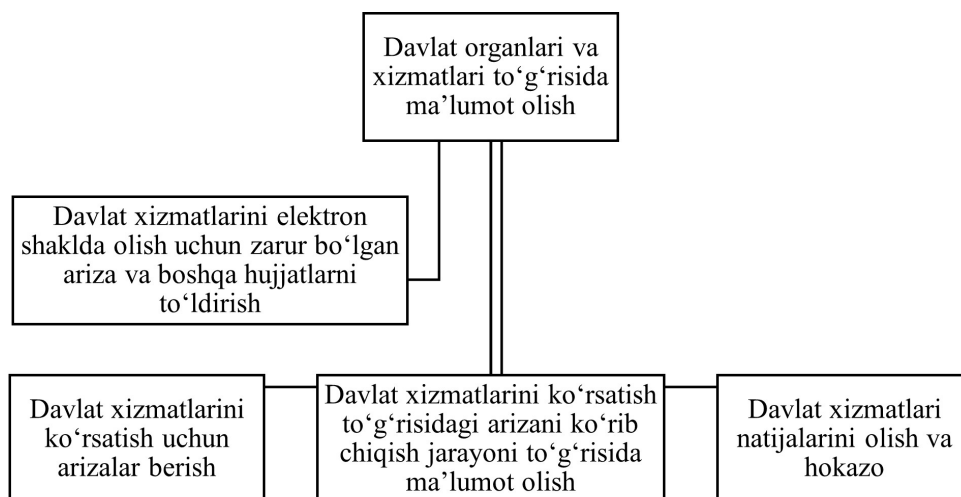
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2007-yil 17-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining internet tarmog'idagi hukumat portalini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 259-son qarorida axborot va axborot ta'minotini yaxshilash bo'yicha vazifalar belgilangan bo'lsa. hukumat portalidagi interaktiv xizmatlar, keyin 2009-yil 21-apreldagi 116-son qarori bilan davlat organlari tomonidan Internet tarmog'ida taqdim etiladigan turli mavzularga ilova qilinadigan 102 xil turdagi ma'lumotlar ro'yxati, shuningdek, ularni yangilash muddatlari belgilangan.

2002–2012-yillarda O'zbekistonda AKTni rivojlantirish, interaktiv davlat xizmatlari va elektron hukumatni shakllantirish maqsadida 10 dan ortiq qonun hujjatlari va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilingan.

Yuqoridagi me'yoriy-huquqiy hujjatlardan kelib chiqib, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2012-yil 30-dekabrda "O'zbekiston Respublikasi Hukumat portalining Internet tarmog'idagi faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 378-son qarori bilan davlat boshqaruvi organlariga zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishda yanada rivojlantirish va ko'maklashish maqsadida Yagona davlat interaktiv xizmatlar portalini (yagona portal) yaratildi va uning texnik va texnologik xususiyatlarini tavsiflovchi Nizom qabul qilindi. asoslar.

Yuqoridagi barcha normativ-huquqiy hujjatlar O'zbekistonda interaktiv davlat xizmatlari va elektron hukumatni joriy etish va rivojlantirish uchun bosqichma-bosqich, evolyutsion huquqiy bazani yaratishga xizmat qildi.

Mamlakatimizda elektron hukumatni shakllantirish va joriy etish bo'yicha birinchi portal O'zbekiston Respublikasi Hukumat portalini – www.axborotni.bir.tomonlama.taqdim.etuvchi.gov.uz. Qonun hujjatlarini manbalari bilan tanishish shaklidan ikki tomonlama, ya'ni real interaktiv xizmat ko'rsatish shakliga o'tish jarayoni 2013-yil 1-iyuldan boshlab Yagona interaktiv xizmatlar portalini (www.my.gov) ishga tushirilishi bilan boshlandi.), uning foydalanuvchilari:

2-rasm: Yagona interaktiv xizmatlar portal orqali iste'molchilar foydalana olishi mumkin bo'lgan xizmatlar²

Ko'rsatilgan portal orqali axborot va xizmatlar ko'rsatish bo'yicha ishlar davlat boshqaruvi organlariga ham, mahalliy davlat hokimiyati organlariga ham axborotni ta'minlash, davlat organlarining axborot resurslarini shakllantirish sohasida katta mas'uliyat yuklaydi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2013-yil 31-dekabrda "O'zbekiston Respublikasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari rivojlanishining holatini baholash tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 355-son qaroriga 3-ildavda asosiy qoidalar belgilangan. veb-saytlarga qo'yiladigan talablar. Rasmiy veb-saytlardagi ma'lumotlarning mazmuni xolis yoritilgan bo'lishi, joylashtiriladigan ma'lumotlarning ishonchligi davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari tomonidan belgilanishi, mahalliy davlat hokimiyati organlarining rahbari mas'ul etib tayinlanishi, rasmiy veb-saytga joylashtirish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar ro'yxati belgilanishi kerak. ochiq ma'lumotlar shaklida taqdim etiladi.

Aholini zarur axborot bilan o'z vaqtida ta'minlamaslik, aholining axborotga bo'lgan ehtiyojini qondirmaslik jamiyat taraqqiyotiga jiddiy salbiy ta'sir ko'rsatmoqda, bu esa o'z navbatida inqirozli vaziyatga olib kelishi mumkin. Aynan shu omil Ochiq ma'lumotlar portalini ishga tushirishni taqozo etdi. Birinchidan, 2015-yil 1-yanvardan Yagona davlat interaktiv xizmatlar portal bo'limi, 2015-yil 17-martdan esa O'zbekiston Respublikasining Ochiq ma'lumotlar portal (data.gov.uz) mustaqil portal sifatida faoliyat yuritdi.

O'sha yillarda zamonaviy axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha davlat boshqaruvi sohasidagi munosabatlarni tartibga solishning asosiy manbai O'zbekiston Respublikasining 2015-yil 9-dekabrda "Elektron hukumat to'g'risida"gi qonuni bo'ldi.

Qonunda ilk bor "elektron hukumat", "elektron davlat xizmati", "idoralararo elektron hamkorlik" atamalarining huquqiy ma'nosi, "elektron hukumat"ning vazifalari, ushbu sohani davlat tomonidan tartibga solish va amalga oshirish tartiblari huquqiy jihatdan mustahkamlandi, elektron davlat xizmatlarini ko'rsatish belgilandi.

Mazkur qarori munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016- yil 3- iyundagi 188-son qarori.

"O'zbekiston Respublikasining "Elektron hukumat to'g'risida"gi Qonunini amalga oshirish bo'yicha keyingi chora-tadbirlar to'g'risida", O'zbekiston Hukumatining internet tarmog'ida portalini yaratish va rivojlantirish hamda portalda ma'lumotlarni taqdim etish hamda uni yaratish bilan bog'liq ko'plab masalalar hal qilingan.

Ko'rinib turibdiki, AKTning davlat boshqaruvi tizimiga jadal kirib borishi bu boradagi qonun hujjatlariga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish, aniq strategik reja ishlab chiqish, davlat boshqaruvini yanada takomillash-tirishni taqozo etmoqda.

Raqamlashtirish masalalarining strategik va kontseptual hujjatlarda aks etishi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi qarori

4947-son "2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi" davlat xizmatlari ko'rsatish sifatini yanada oshirish maqsadida axborotlashtirish sohasidagi qonunchilik bazasini rivojlantirishning navbatdagi bosqichini ko'rib chiqsin. va davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirishsin.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2020-yil 11-may kuni raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni keng joriy etish masalalariga bag'ishlangan yig'ilishda "Agar bu ishni (milliy raqamlashtirish bo'yicha) keyingi 2 yilda yakunlarni. -3 yil, har bir kechikish yili mamlakatimizning 10 yillik regressiga olib

2 <https://lex.uz/docs/-5971599>

keladi". Raqamlashtirish jarayonini jadallashtirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi qarori qabul qilindi.

"Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 6079-son.

"Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasi o'rta va uzoq muddatli istiqbolga mo'ljallangan Respublikada raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni rivojlantirishning maqsadlari, ustuvor yo'nalishlari, vazifalari va bosqichlarini belgilab beradi hamda mamlakatimizda raqamlashtirish jarayoniga o'tish uchun huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi. barcha hududlar. Bundan tashqari, mazkur jarayon talablarini inobatga olgan holda qonunchilikni yanada takomillashtirish, amaldagi me'yoriy hujjatlarga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish yoki yangi normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish zarurati paydo bo'ldi.

Strategiyada, asosan, hududlar va tarmoqlar bo'yicha raqamlashtirishni amalga oshirish mexanizmlari, "Yo'l xaritalari"da esa mazkur Strategiyani amalga oshirish uchun mas'ul bo'lgan aniq chora-tadbirlar, mudatlar va organlar belgilab berilgan.

Shunday qilib, mazkur Farmon O'zbekiston Respublikasining raqamlashtirish sohasidagi milliy siyosati yo'nalishlarini belgilab beruvchi asosiy huquqiy hujjatlardan biridir.

"Elektron hukumat va axborot tizimini rivojlantirish" to'g'risida qarorlar to'g'risida (2018 yil 3 iyul, № 870): Ushbu qaror O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan qabul qilindi va raqamli texnologiyalarni hukumat tizimini rivojlantirish va axborot sohasini modernizatsiya qilish maqsadida amalga oshirilishi lozim bo'lgan chora-tadbirlarni belgilashga oid e'tirozlar, tadbirlar va tushunchalarni o'z ichiga oladi³.

"O'zbekiston Respublikasi Hududiy axborot texnologiyalari sohasini rivojlantirish va ularga investitsiyalarni jalb qilish chora-tadbirlari" to'g'risida Qaror (2021-yil 5-fevral, № 489): Ushbu qaror hududiy axborot texnologiyalari sohasini rivojlantirish, tarmoq tizimlarini kengaytirish, axborot va kommunikatsiya texnologiyalari sohasidagi moliyaviy investitsiyalarni jalb qilish chora-tadbirlarini belgilab o'tadi⁴.

Elektron hukumat va axborot tizimini rivojlantirishga doir O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 2020 yil 22 maydagi PQ-4682-sonli Qarori to'g'risida (2020-yil 22-may): Ushbu qaror O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan elektron hukumat va axborot tizimini rivojlantirish, shu jumladan, interaktiv davlat xizmatlarini taqdim etish, axborot tizimlarini kengaytirish, xalqaro elektron hukumat tajribasini o'rganish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va boshqalar bo'yicha kerakli chora-tadbirlarni belgilaydi.

Bu kabi qarorlar va yo'l yo'riqnomalar O'zbekiston Respublikasidagi raqamli texnologiyalarni tartibga solish, ularning foydalanishini reglamentlash va boshqa muhim masalalarni reglamentlashda huquqni amalga oshiruvchi organlar tomonidan qabul qilinadi.

E'tibor qiladigan bo'lsak, ushbu normada texnoparklar uchun maxsus huquqiy tartibot, ya'ni qonun hujjati amal qiladi, deyilgan. Lekin bugunga qadar bunday qonun hujjati mavjud emas. Qonunosti hujjati tarzida Toshkent shahar hokimining 2013-yil 23-dekabrdagi qarori bilan "Yakkasaroy texnopark" kompaniyasi, Vazirlar Mahkamasining 2014-yil 31-dekabrdagi qarori asosida Yunusobod, Sergeli va Yakkasaroy tumanlarida texnoparklar tashkil etilgan⁵.

Yuqori texnologiyali va innovatsiyali ishlab chiqarishni tashkil etishga qiziqqan mahalliy va xorijiy investorlarni, shuningdek, ushbu maqsadlar uchun imkoniyat va resurslarga ega bo'lgan tadbirkorlarni, ilmiy-tadqiqot va innovatsiya ishlanmalarining samaradorligini oshirish qayd etilgan. Biroq Namangan va boshqa hududlarda shakllantirilayotgan bir necha texnoparklar biznes subyektlarini ma'lum bir hududga joylashtirish va sanoatga yo'naltirishni ham nazarda tutib, ilm-fan, texnologik va innovatsion ilg'or ishlanmalarni tatbiq etishni nazarda tutmaydi. Bu holat esa, texnoparklarning tashkil etish maqsadiga to'la muvofiq emas.

Agar, tahlillarga tayansak, yuqorida qayd etilgan hujjatlar bilan texnoparklar faoliyati shakllantirilgan bo'lsa-da, ular faoliyatining samaradorligini ta'minlash, ushbu sohani ilg'or davlatlar tajribasi tomon yetaklab borishni taqazo etmoqda. Bir so'z bilan aytganda, texnoparklar sohasidagi islohotlar ilmiy-texnik revolyutsiya, informatsion, bio va nanotexnologiyalar, bilim industriyasining tezkor o'sish va rivojlanish asriga mos sur'atlarda amalga oshirilishi darkor. Ana shu darkorlik jarayoni esa, sinovlarda toblanib, o'z ijobiy natijasini ko'rsatgan, maqbul tajribaga hamda mustahkam, puxta ishlangan yaxlit qonunga tayangan bo'lishi maqsadga muvofiqdir.

Texnoparklar sohasidagi milliy qonunchilik bazasini tahlil etish quyidagi jihatlarni aniqlash imkonini berdi. Qonunchiligimizda nafaqat yuqori texnologiyalar, balki har qanday sohada texnoparklar faoliyatini tartibga soluvchi alohida qonun mavjud emas. Qonun hujjatlarini o'rganish natijalari shuni ko'rsatadiki, texnoparklarning faoliyat yo'nalishi bir-biri bilan bog'liq emas, ularning tashkiliy-huquqiy shakli turlichadir. Qonun hujjatlarida texnopark tuzilmalarining tashkiliy-huquqiy shakli, faoliyat maqsadi belgilanmagan. Texnoparklarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash qoidalari amalda deyarli ishlamaydi.

3 <https://lex.uz/docs/-4900375>

4 <https://lex.uz/docs/-6166539>

5 <https://uzlidesp.uz/uz/news-of-party/2291>

Shunday qilib, mamlakatimizda texnoparklar konsepsiyasini muvaffaqiyatli joriy qilish uchun biz bir qator muammolarni hal etishimiz lozim. Texnoparklardagi mavjud muammolarni, eng avvalo, yaxlit tizimga ega qonun hujjatini tatbiq etish bilan bartaraf etish imkonini topish zarur.

O'zbekiston Respublikasida raqamlashtirish jarayonini rivojlantirishning huquqiy asoslari tahlili shuni ko'rsatadiki, huquqiy hujjatlarda raqamlashtirish jarayonini quyidagi ustuvor yo'nalishlarda rivojlantirish bo'yicha muvofiqlashtirilgan va huquqiy tartibga solinadigan faoliyat ko'zda tutilgan:

Mamlakatimizda raqamlashtirish jarayonini rivojlantirishga qaratilgan boy va o'tkir hujjatlarning tizimli hayotga tatbiq etilishi va o'rganishlar doirasida tahlil etilgani sohani yanada takomillashtirish va samarali joriy etishning garovidir.

Raqamlashtirish sohasini tartibga soluvchi qonunchilik tizimining jadal rivojlanishi davrida qonun hujjatlari hajmining sezilarli darajada ortishi va faol qonun ijodkorligi faoliyati sharoitida qonun hujjatlarini tizimlashtirish, ayniqsa, kodlashtirish muhim ahamiyatga ega. Normativ-huquqiy hujjatlarni me'yordan ortiq qonunchilikka, uni chalkashtirib yuborishga, turli elementlarning takrorlanishiga, nizolar, bo'shliqlar va qonun ustuvorligiga putur yetkazuvchi boshqa tizimsiz ko'rinishlarga qarshi kurashishning muhim usuli sifatida ko'rib chiqilayotgan sohada me'yoriy-huquqiy hujjatlarni kodlashtirish maqsadga muvofiqdir.

XULOSA

Bugun amalga oshirilayotgan barcha islohotlar strategik ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim, sog'liqni saqlash, iqtisodiyot, siyosiy sohalarda mamlakatimiz istiqbolini mustahkamlashga qaratilgan. Iqtisodiyotimiz yuksalishi bilan xalq farovonligini ham yuksaltirmoqdamiz. Mamlakat iqtisodiyotini raqamlashtirish sharoitida, iqtisodiy jarayonlar sanoatlashtirishning asosiy omili bo'lgan "bilimlar iqtisodiyoti" modeliga sifat jihatidan o'tmoqda. Biroq har yili yangi qonunlar, yangi loyihalar e'lon qilinganiga qaramay, unda belgilangan vazifalar, aksariyat hollarda, turli muammolarga duch kelgan holatda kutilgan natijaga olib kelmayapti. Xususan, davlatimiz rahbari ushbu murojaatlar orqali xalq oldiga o'z strategik maqsadlarini belgilab, uni amalga oshirish yo'llarini ko'rsatib, mas'uliyatni belgilab berayotganiga qaramay yuqorida tahlil qilgan ma'lumotlarimizga asosan mamlakatimizda iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonlarida bir qator tizimli muammolar haligacha mavjudligini ko'rishimiz mumkin. O'zbekistonni 2030-yilgacha rivojlantirish strategiyasini ta'minlash, mamlakatimizni raqobatbardosh 50 ta davlat qatoriga kiritish kabi hayotiy g'oyalar, eng avvalo, ana shu muammolarga yechim topish orqali erishiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Derkho, MA, Gritsenko, SA, Vilver, DS, Sereda, TI va Fomina, NV (2019). Qalqonsimon bez gormonining metabolik holati va turli xil zotlarning o'rnini bosuvchi gilltar shakllanishida iqtisodiy foydali xususiyatlari. Periodico Tche Quimica, 16 (31), 472-483.
2. Glotko, AV, Polyakova, AG, Kuznetsova, MY, Kovalenko, KE, Shichiyakh, RA va Melnik, MV (2020). Tarmoqli raqamlashtirishni davlat tomonidan tartibga solishning asosiy tendensiyalari. Tadbirkorlik va barqarorlik masalalari, 7(3), 2181-2195. [http://doi:10.9770/jesi.2020.7.3\(48\)](http://doi:10.9770/jesi.2020.7.3(48))
3. Qurbonov T.K. (2018). Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va yangi texnologik yo'nalish iqtisodiyoti dasturi. Zamonaviy jamiyat rivojlanishining dolzarb masalalari, 126-132.
4. Lincaru, C., Pirciog, S., Grigorescu, A., Tudose, G. (2018). Davlat boshqaruvi bandligida past-past (LL) yuqori inson kapitali klasterlari – raqamli infratuzilma davlat investitsiyalari ustuvorligi uchun bashoratchi – Ruminiya misoli., Tadbirkorlik va barqarorlik masalalari, 6(2), 729-753. [http://doi.org/10.9770/jesi.2018.6.2\(18\)](http://doi.org/10.9770/jesi.2018.6.2(18))
5. Okrepilov VV, Ivanova GN, Monstskix IV (2017). Raqamli iqtisodiyot: muammolar va istiqbollari. Shimoli-g'arbiy iqtisodiyot: muammolar va rivojlanish istiqbollari, 3-4 (56-57), 5-28.
6. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF6079-sonli farmoni. www.lex.uz

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.